

เหตุการณ์ความขัดแย้งรุนแรงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างรุนแรง เกิดการบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตของประชาชนไปแล้ว จำนวน 1,830 คน เด็กและสตรีเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด จากข้อมูลกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสงขลา เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ดังกล่าว ก่อให้เกิดเด็กกำพร้าเพิ่มขึ้นถึง 1,006 คน หญิงหม้าย จำนวน 550 คน (ข้อมูล ณ 30 พฤษภาคม 2549) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวในกรณีนี้ที่หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนเป็นผู้ถูกกระทำ ทำให้สตรีต้องรับหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวรับบทบาทในการจัดการครัวเรือนแต่เพียงผู้เดียว ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ รวมทั้งต้องดูแลญาติพี่น้องและผู้สูงอายุโดยไม่ได้คาดหมาย

นอกจากการที่ผู้หญิงและเด็กจะเป็นเหยื่อและได้รับผลกระทบในเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้แล้ว บางพื้นที่ผู้หญิงและเด็กถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านและเป็นกำแพงขัดขวางและถ่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ในกรณีของครูจูลิง

ในสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ จำนวน 49 คน คือ กรรมการอิสลามประจำจังหวัด นักวิชาการ นักสันติวิธี ทนายความ ครู พระสงฆ์ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาธิปไตย และนักธุรกิจ ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิง จำนวน 8 คน หรือเป็นผู้หญิงเพียงร้อยละ 16.33 ของคณะกรรมการทั้งหมด สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ที่สำคัญ คือ เสนอแนะนโยบาย

มาตรการ กลไก และวิธีการสร้างสมานฉันท์และสันติสุขในสังคมไทย โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสร้างความยุติธรรม ลดความไม่เข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ขจัดเงื่อนไขและป้องกันปัญหาความรุนแรง และสร้างความสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในชาติ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการในสถานการณ์ภาคใต้

1. ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อนที่สั่งสมเป็นเวลายาวนาน การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องใช้แนวทางสมานฉันท์ ซึ่งเป็นแนวทางของสันติวิธี ซึ่งจำเป็นที่จะต้องให้สตรีเข้าไปมีอำนาจและส่วนร่วมในการแก้ไขและตัดสินใจมากขึ้นในทุกระดับ
2. การส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพให้กับเยาวชนทั้งชายและหญิงเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ครอบครัว
3. สร้างความเข้าใจร่วมกันของคนไทยทั้งชาติให้เห็นความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย

ผู้หญิงกับความขัดแย้ง ที่มีการใช้อาวุธ

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
<http://www.women-family.go.th>

ผู้หญิงกับความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ

สถานการณ์ความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ เช่น การก่อการร้าย การยึดครองทางทหาร การยึดครองของต่างชาติ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ศาสนา การเหยียดผิว การเกลียดชังชาวต่างชาติ ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนและก่อให้เกิดผลร้ายขึ้นตามมา โดยเฉพาะ การฆาตกรรม การข่มขืน การบังคับเป็นทาสทางเพศ หรือการลดค่าความเป็นคน สถานการณ์ความขัดแย้งเหล่านี้ก่อให้เกิดการลี้ภัยของผู้ลี้ภัย เสี่ยงต่อความรุนแรง และการถูกเอารัดเอาเปรียบ การพลัดพรากจากที่อยู่ ซึ่งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นเด็ก และผู้หญิง

นอกจากนี้ผลจากความขัดแย้งยังส่งผลให้ผู้หญิงต้องสูญเสียทรัพย์สินบ้านช่องและญาติพี่น้อง การทนทุกข์ทรมานจากการบาดเจ็บ หรือการพิการจากผลของการใช้อาวุธ โดยเฉพาะครอบครัวที่ยากจนหรือครอบครัวที่มีผู้หญิงรับหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว รับบทบาทในการจัดการครัวเรือนแต่เพียงผู้เดียว ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ รวมทั้งต้องดูแลญาติพี่น้องและผู้สูงอายุโดยไม่คาดหมาย ปัญหาเหล่านี้มีผลต่อสุขภาพกายสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัว และบางครอบครัวไม่สามารถประกอบอาชีพอย่างที่เคยทำได้ มีผลทำให้ครอบครัวที่ทุกข์ยากอยู่แล้วมีความลำบากยากจนยิ่งขึ้นไปอีก

สถานการณ์ในประเทศไทย

สถานการณ์ในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 สถานการณ์ ได้แก่ 1) เหตุการณ์บริเวณชายแดนไทย - พม่า ที่มีผู้หลบภัยจากการสู้รบในพม่า และ 2) เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1) เหตุการณ์บริเวณชายแดน ไทย - พม่า ที่มีผู้หลบภัยจากการสู้รบในพม่า

มูลนิธิสิทธิมนุษยชนไทใหญ่ (SHRF) ได้ประมาณการตัวเลขของผู้อพยพที่เพิ่มสูงกว่าตัวเลขของทางการไทย โดย หลังจากมีนาคม 2539 เป็นต้นมา อันเป็นที่รัฐบาลทหารพม่าเริ่มนโยบายการอพยพโยกย้ายชาวบ้านในตอนกลางของรัฐไทใหญ่ มีชาวไทใหญ่ไม่น้อยกว่า 8,000 ถึง 15,000 คน หนีตายเข้ามาในไทย ซึ่ง 47% ของชาวบ้านเหล่านี้มีอายุอยู่ระหว่าง 17 ปีหรือต่ำกว่านั้น และ 45 ปีหรือสูงกว่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการอพยพดังกล่าว เป็นการหนีมาของทั้งครอบครัว ซึ่งรัฐบาลไทยได้จัดตั้งศูนย์รับผู้พลัดพรากจากประเทศพม่าจำนวน 9 แห่ง เพื่อรองรับผู้พลัดพรากจำนวน 131,217 คน โดยเป็นชาย 67,147 คน และหญิง 64,070 คน

การปฏิบัติการทางการทหารของพม่า เป็นผลให้เกิดการลี้ภัยของพลเมืองจากประเทศพม่ามายังประเทศไทยอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งการปฏิบัติการทางการทหารดังกล่าวเป็นผลของกระบวนการสร้างและขั้วร่วมความเป็นชาติของรัฐบาลทหารพม่า ที่มุ่งสร้างความเป็นใหญ่ของชนชาติพม่าเหนือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ตลอดจนกดขี่ข่มเหงประชาชนของตนเองทั้งชาวพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศ สงครามในพม่าได้ให้อภิสิทธิ์แก่กองทหารพม่าในการใช้ความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงต่างชาติพันธุ์โดยไม่ต้องรับโทษทัณฑ์ เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อบังคับให้ยอมจำนน ไปจนถึงการใช้ร่างกายของผู้หญิงเป็นที่แสดงแสนยานุภาพของกองทัพต่อผู้หญิงของชนชาติศัตรู เพื่อเป็นการดูหมิ่นและเหยียดหยามพวกกองกำลังต่อต้านและบำเหน็จรางวัลให้กับกองทัพในสงครามจากใบอนุญาตข่มขืน (Licence to Rape) ข้อมูลจาก

เครือข่ายผู้หญิงไทใหญ่ (SWAN) และมูลนิธิสิทธิมนุษยชนไทใหญ่ (SHRF) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานกับผู้พลัดถิ่นจากพม่าได้สัมภาษณ์ผู้หญิงจำนวน 173 คน ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวของการถูกทารุณกรรมทางเพศที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานกว่า 5 ปี (2539-2545) กระทำต่อผู้หญิงและเด็กสาวชาวไทใหญ่จำนวน 625 คน ทุกกรณีเป็นการข่มขืนต่อหน้ากองทหารพม่า (กฤตยา อาชวนิกุล ทริส โคอาร์ท และนิน นิน ไพน์ 2543: 84) โดยเหยื่อกว่า 25 % เสียชีวิตจากการข่มขืน ในขณะที่ 61% ถูกข่มขืนรวมหมู่ จำนวนไม่น้อยของเหยื่อเหล่านี้ถูกกักขังเพื่อการข่มขืนต่อเนื่องในตลอดช่วงเวลาที่กองทหารพม่าประจำการอยู่ บางรายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 4 เดือน

ผู้พลัดถิ่นชาวไทใหญ่เหล่านี้ถูกมองว่าเป็นผู้พลัดถิ่น เป็นคนไร้รัฐ มีจำนวนไม่น้อยที่หนีมาจากพม่ามาเป็นเวลาหลายทศวรรษ จนเกิดลูกหลาน เต็มโต และอาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินไทย และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตให้กับสังคมไทย แต่ยังคงถูกจำกัดสิทธิและถูกแขวนไว้นอกสังคมไทย และถูกมองว่าเป็นแรงงานต่างด้าว ซึ่งได้กลายเป็นที่มาของอัตลักษณ์ถาวรของการเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงสวัสดิการหรือการยอมรับใดๆ ในสังคม

2) เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 เป็นต้นมา และมีแนวโน้มขยายตัวจากปัญหาการปล้นปืนไปสู่ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมรวมถึงความไม่ปลอดภัยและความหวาดระแวงระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ